

Προς:

κ. Σωκράτη Φάμελλο, Αναπληρωτή Υπουργού ΥΠΕΝ

κα Αικατερίνη Ιγγλέζη, Πρόεδρο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων

Αρ. Πρωτ. 106

Αθήνα, 19 Ιουνίου 2018

Θέμα: Διατύπωση θέσεων επί της υπό διαμόρφωση Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε,

Σε συνέχεια της πρόσκλησής σας για την υποβολή προτάσεων από φορείς για το Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας και μετά τη συμμετοχή, με εκπροσώπους μας, στις δύο συναντήσεις διαβούλευσης που διεξήχθησαν, σας αποστέλλουμε κείμενο που περιλαμβάνει στόχους, κατευθύνσεις και δράσεις ανά προτεινόμενο άξονα στρατηγικής.

Το κείμενο αυτό περιέχει τα σημαντικότερα σημεία και αυτά που κατά προτεραιότητα θεωρούμε ότι πρέπει να ενταχθούν στη στρατηγική. Ωστόσο επιφυλασσόμαστε να υποβάλουμε επιπλέον προτάσεις ή παρατηρήσεις κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση και στη δημόσια διαβούλευση που θα ακολουθήσει.

Σας παρακαλούμε να προωθήσετε το παρόν κείμενο επίσης στην ομάδα εργασίας που έχετε ορίσει για να ολοκληρώσει την εργασία αυτή.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση και συνεργασία.

Με εκτίμηση,

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

Εταιρία Προστασίας Πρεσπών

Καλλιστώ – περιβαλλοντική οργάνωση για την άγρια ζωή και τη φύση

WWF Ελλάς

Η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλή βιοποικιλότητα ειδών φυτών και ζώων και αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά κέντρα βιοποικιλότητας στην Ευρώπη. Τα ελληνικά δασικά οικοσυστήματα περιλαμβάνονται αναμφίβολα ανάμεσα στα πιο σημαντικά της Μεσογείου, καθώς είναι πολύ πλούσια σε βιοποικιλότητα και παρέχουν μια σειρά περιβαλλοντικών υπηρεσιών.

Η έντονη γεωμορφολογία της Ελλάδας, η γεωγραφική της θέση και οι επιρροές που αυτή συνεπάγεται, καθώς και ιστορικοί παράγοντες έχουν συντελέσει ώστε η χώρα να παρουσιάζει, πέρα από πλούτο ειδών, και υψηλό ενδημισμό. Η χλωριδική ποικιλότητα της χώρας αντικατοπτρίζεται και στο μεγάλο εύρος των δασικών της διαπλάσεων, από τα μεσογειακά ξηροφυτικά οικοσυστήματα, τα ορεινά δάση ως τα υποαλπικά και αλπικά λιβάδια των υψηλών ορέων. Επίσης, η χλωρίδα της Ελλάδας είναι, αναλογικά με την έκτασή της, από τις πλουσιότερες της Ευρώπης, με περισσότερα από 6.500 είδη και υποείδη φυτών, από τα οποία τα 300 θεωρούνται σπάνια και απειλούμενα. Τα δάση επίσης αποτελούν βασικό ενδιαίτημα για πολλά είδη της άγριας πανίδας, μεταξύ των οποίων πολλά προστατευόμενα, σπάνια και απειλούμενα.

Οι λειτουργίες που επιτελούν τα δάση μας είναι πολλές και αλληλένδετες - κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές. Προσφέρουν θέσεις εργασίας, έσοδα και πρώτες ύλες (όπως δασικά ξυλώδη προϊόντα) για τη βιομηχανία και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και πολλά άλλα μη ξυλώδη προϊόντα και οικοσυστημικές υπηρεσίες. Παράλληλα, δρουν ως δεξαμενές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), ενώ αντίθετα, όταν υλοτομούνται, καίγονται ή καταστρέφονται από επιβλαβείς οργανισμούς, αποτελούν πηγή CO₂.

Τα δάση καλύπτουν σήμερα το ένα τέταρτο της συνολικής έκτασης της Ελλάδας (25,5%), και στην πλειοψηφία τους είναι φυσικά. Επιπλέον, το 23,9% της ελληνικής επικράτειας καλύπτεται από δασικές εκτάσεις, οι οποίες όμως συχνά είναι υποβαθμισμένες εξαιτίας κυρίως ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Οι ταχείες και ξαφνικές αλλαγές στις χρήσεις γης εξαιτίας των κακών πρακτικών διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης της υπερεκμετάλλευσης, η επέκταση των οικονομικών δραστηριοτήτων και του αστικού χώρου, ο κατακερματισμός των δασικών εκτάσεων από τις υποδομές μεταφορών και ενέργειας με τα συνοδά έργα αυτών, αλλά και η εγκατάλειψη πρωτογενών δραστηριοτήτων της υπαίθρου (μικρής κλίμακας γεωργία, κτηνοτροφία) και των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα δάση, η ανάπτυξη και οι πιέσεις της διεθνούς αγοράς, η υποβάθμιση και απώλεια φυσικών ενδιαιτημάτων και η ρύπανση, είναι μερικοί μόνο από τους κύριους παράγοντες που επιδρούν στα Μεσογειακά δάση και προκαλούν την υποβάθμισή τους.

Αν προστεθεί και η κλιματική αλλαγή σε αυτούς τους παράγοντες, με τις μεγάλης κλίμακας πυρκαγιές των δασών να βρίσκονται ανάμεσα στις πιο άμεσες συνέπειες της, συνοδευόμενη από ακραία καιρικά φαινόμενα όπως κύματα καύσωνα, καταρρακτώδεις βροχές, περιόδους ξηρασίας και δυνατές ανεμοθύελλες, η ανθεκτικότητα και η ικανότητα προσαρμογής των δασών μειώνεται δραστικά. Οι επιπτώσεις αυτές της κλιματικής αλλαγής σε συνδυασμό με τις αλλαγές χρήσεων γης και την ελλιπή διαχείριση των δασών, αναμένεται να επιτείνουν το πρόβλημα των δασικών πυρκαγιών, προκαλώντας αύξηση της συχνότητας, της έντασης και της έκτασής τους.

Επομένως, οι πολιτικές και οι πρακτικές προστασίας και διαχείρισης των ελληνικών δασικών οικοσυστημάτων που θα απορρέουν από την Εθνική Στρατηγική Δασών (ΕΣΔ) θα πρέπει να συμβάλουν στην εφαρμογή μέτρων με στόχο την παρεμπόδιση και την αντιστροφή της τρέχουσας περιβαλλοντικής υποβάθμισης και, συγχρόνως, να μειώνουν τον κίνδυνο ανεπιθύμητων απωλειών στο μέλλον.

Επιπλέον, μέσα από τη στρατηγική θα πρέπει να διασφαλίζεται η ολοκλήρωση των αναγκαίων νομικών εργαλείων, ώστε να θωρακιστούν τα φυσικά μας οικοσυστήματα και να αναδειχθεί η προστασία και διαχείρισή τους. Παράλληλα, θα πρέπει να ανακοπεί η συνεχής αλλαγή της εθνικής νομοθεσίας που οδηγεί σε υποβάθμιση και κατακερματισμό των δασικών οικοσυστημάτων, όπως είναι οι επεμβάσεις που επιτράπηκαν στα δασικά οικοσυστήματα με τη ψήφιση των ν. 4280/2014 και 4315/2014, η νομιμοποίηση παράνομων επεμβάσεων, αλλά και η ευνόηση της αυθαίρετης δόμησης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ένα μεγάλο μέρος των δασών και των δασικών εκτάσεων της χώρας έχει ενταθεί σε επιπλέον καθεστώς προστασίας, π.χ. εθνικά προστατευόμενες περιοχές και περιοχές Natura 2000.

Η κοινωνία μας απαιτεί πολυ-λειτουργικά δασικά συστήματα, προκειμένου να μπορεί να απολαμβάνει όλα τα οφέλη και τη μεγάλη ποικιλία αγαθών και υπηρεσιών που παρέχουν, από τη δέσμευση άνθρακα, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, τα ξυλώδη και μη δασικά προϊόντα, την επαρκή ποσότητα και ποιότητα νερού, έως τις αισθητικές και συναισθηματικές αξίες.

Γενικές αρχές επί της εθνικής στρατηγικής για τα δάση

Είναι η πρώτη φορά που διοργανώνεται ένας ανοιχτός και συμμετοχικός διάλογος για την κατάρτιση Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση (ΕΣΔ) και επικροτούμε την πρωτοβουλία αυτή του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων.

Επί της διαδικασίας, ο διάλογος για να αποδώσει θα πρέπει να μη γίνει βιαστικά και πιεστικά για ένα τόσο σημαντικό θέμα που θα καθορίσει τη δασική πολιτική της Χώρας για τα επόμενα είκοσι έτη, αλλά να δοθεί αρκετός χρόνος ώστε να διατυπωθούν ουσιαστικές απόψεις και να γίνουν οι απαραίτητες ζυμώσεις μεταξύ των εμπλεκομένων στη διαδικασία. Ο διάλογος πρέπει να είναι ανοιχτός και διαφανής σε όλα τα στάδια του. Ειδικά, αφού έχει επιλεγεί η ηλεκτρονική διαδικασία διατύπωσης απόψεων, θα πρέπει να μπορούν οι συμμετέχοντες να έχουν πρόσβαση στις θέσεις που κατατίθενται και να τους δίνεται η δυνατότητα αλληλεπίδρασης.

Η Εθνική Στρατηγική για τα Δάση θα πρέπει να:

- περιλαμβάνει όραμα, στόχους, μέτρα και ενέργειες για την επίτευξη των στόχων, αλλά και δείκτες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας υλοποίησής της
  - θεσμοθετηθεί και να περιλαμβάνει συγκεκριμένο σχέδιο δράσης για την υλοποίησή της, χρονοδιάγραμμα εφαρμογής της κάθε δράσης, εκτίμηση του κόστους τους, προτεραιοποίηση καθώς και πρόβλεψη χρηματοδότησης της κάθε μίας δράσης
  - λάβει υπόψη της τα αίτια που έχουν οδηγήσει στην σημερινή υποβάθμιση των ελληνικών δασικών οικοσυστημάτων και να συμπεριλάβει τα απαραίτητα μέτρα αντιστροφής της υποβάθμισης
  - αναγνωρίσει τις οικοσυστημικές υπηρεσίες που τα δάση παρέχουν
  - αξιοποιήσει επικαιροποιημένα δεδομένα, καθώς και να λάβει υπόψη της τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης
  - θέσει σε προτεραιότητα την ολοκλήρωση των αναγκαίων νομικών εργαλείων (όπως, δασικοί χάρτες, δασολόγιο, σύγχρονες προδιαγραφές σύνταξης διαχειριστικών μελετών) για τη διασφάλιση της ουσιαστικής εφαρμογής της
  - λάβει υπόψη διεθνείς, ευρωπαϊκούς και εθνικούς στόχους, κατευθύνσεις, οδηγίες και κανονισμούς, όπως επιγραμματικά αναφέρονται παρακάτω
- **Στρατηγικό σχέδιο Ηνωμένων Εθνών για τα Δάση 2018-2030**, <http://www.un.org/esa/forests/documents/un-strategic-plan-for-forests-2030/index.html>
  - Sustainable Development Goal 15, <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg15>
  - NY Declaration (2014), http://www.undp.org/content/dam/undp/library/Environment%20and%20Energy/Forests/New%20York%20Declaration%20on%20Forests_DAA.pdf
http://www.undp.org/content/dam/undp/library/Environment%20and%20Energy/Forests/NYDF_Progress_Report.pdf

- Paris Agreement Article 5
  - 1) Parties should take action to conserve and enhance, as appropriate, sinks and reservoirs of greenhouse gases as referred to in Article 4, paragraph 1(d), of the Convention, including forests.
  - 2) Parties are encouraged to take action to implement and support, including through results-based payments, the existing framework as set out in related guidance and decisions already agreed under the Convention for: policy approaches and positive incentives for activities relating to reducing emissions from deforestation and forest degradation, and the role of conservation, sustainable management of forests and enhancement of forest carbon stocks in developing countries; and alternative policy approaches, such as joint mitigation and adaptation approaches for the integral and sustainable management of forests, while reaffirming the importance of incentivizing, as appropriate, non-carbon benefits associated with such approaches.
- **Νέα Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δάση και τον δασικό τομέα**, η οποία προωθεί μια συνεκτική, ολιστική θεώρηση για τη διαχείριση των δασών, καλύπτει τα πολλαπλά τους οφέλη, ενσωματώνει εσωτερικά και εξωτερικά ζητήματα δασικής πολιτικής και λαμβάνει υπόψη ολόκληρη την αλυσίδα αξίας των δασών. Οι κατευθυντήριες αρχές περιλαμβάνουν τα εξής:
  - 1) Αειφόρος διαχείριση των δασών και πολύ-λειτουργικός τους ρόλος, παροχή πολλαπλών αγαθών και υπηρεσιών κατά τρόπο ισόρροπο, εξασφάλιση της προστασίας των δασών
  - 2) Αποτελεσματική χρήση των πόρων, βελτιστοποίηση της συμβολής των δασών και του δασικού τομέα στην αγροτική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας
  - 3) Ανάληψη της ευθύνης για τα δάση σε παγκόσμια κλίμακα, προώθηση της αειφόρου παραγωγής και κατανάλωσης δασικών προϊόντων

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0659R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0659R(01))

- **Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη** (Forest Europe) - <http://foresteurope.org/ministerial-commitments/>
- **Άλλοι κανονισμοί & συμβάσεις:**
  - Σύμβαση CITES - <https://www.cites.org/>
  - Σχέδιο δράσης FLEGT & Κανονισμός Ευλείας - <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=587&language=el-GR>
  - LULUCF - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52016SC0246>
- **Εθνικές Στρατηγικές** που έχουν αντικείμενο άμεσο συνδεδεμένο με την προστασία και διαχείριση των δασών και από τις οποίες προκύπτουν συνέργειες που θα μπορούσαν να ενισχύουν την αποτελεσματικότητα των στρατηγικών και την καλύτερη και πιο αποδοτική αξιοποίηση πόρων με πολλαπλά οφέλη.
  - για τη Βιοποικιλότητα, http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wEc63YDhn5AeXdtvSoClrL89_56gLvJ6W24ndCieBbLVuJInJ48_97uHrMts-zFzeyCiBSQOpYnTy36MacmUFCx2ppFvBej56Mmc8Qdb8ZfRjgZnsIAdk8Lv_e6czmhEembNmZCMxLMtZPRzAWazo85MekcPfskNjRESzvOM_B6J_TgBzCp9HLH
  - για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=303>

Η Εθνική Στρατηγική Δασών θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να συμπεριλάβει στόχους και μέτρα για όλους του τύπους δασικών διαπλάσεων και δασικών οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των φρυγανικών. Τα φρυγανικά οικοσυστήματα φιλοξενούν σημαντική και απειλούμενη βιοποικιλότητα, παρέχουν ποικιλία οικοσυστημικών υπηρεσιών, αποτελούν σημαντικό οικονομικό πόρο (π.χ. παρέχουν ξυλώδη και μη ξυλώδη δασικά προϊόντα, όπως αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά με οικονομική αξία) και ορθώς πλέον περιλαμβάνονται στη δασική νομοθεσία, με το πρόσφατο ΠΔ (αρ. 32/2016), σύμφωνα με το οποίο μπορούν με σαφήνεια πια να εξομοιωθούν με τα δασικά. Χρήζουν ειδικής πρόνοιας καθώς, σε πολλές περιοχές της χώρας, ενδεικτικά στον νησιωτικό και παράκτιο χώρο, οι φρυγανικές εκτάσεις αποτελούν τη μόνη ή κύρια μορφή δασικών εκτάσεων. Χρειάζονται αυξημένη προστασία καθώς η πίεση για οικιστική και τουριστική «ανάπτυξη», για δημιουργία παραθεριστικής κατοικίας και διάφορες υποδομές είναι πολύ μεγάλη.

Παρακάτω, προτείνονται στόχοι, κατευθύνσεις και δράσεις ανά άξονα στρατηγικής, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η λίστα είναι πλήρης. Προτείνονται τα σημαντικότερα σημεία, κατά την κρίση μας, και αυτά που κατά προτεραιότητα πρέπει να ενταχθούν στη στρατηγική.

Σημειώνεται ότι αρκετές από τις ενέργειες-δράσεις που σημειώνονται στον παρακάτω πίνακα μπορούν να βοηθήσουν στην εκπλήρωση περισσότερων του ενός στόχου. Ενδεχομένως να είναι σκόπιμη η αναγνώριση αυτών και η διακριτή αποτύπωση τους στο τελικό κείμενο της Στρατηγικής.

1. Διεθνείς πολιτικές και νομοθεσίες

Είναι σημαντικό η εθνική στρατηγική να είναι εναρμονισμένη με τις διεθνείς προοπτικές και τις ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές και κατευθύνσεις και τους νόμους και κανονισμούς που τις πλαισιώνουν.

1. Γενικός Στόχος: Ενίσχυση της διεθνούς και διακρατικής συνεργασίας για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε αυτά και των οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχουν	
Ειδικοί στόχοι	Ενέργειες - δράσεις
1.1. Ουσιαστική ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διεθνούς, περιφερειακής και διακρατικής συνεργασίας για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και οικοσυστημικών υπηρεσιών	Εναρμόνιση με τους διεθνείς και εθνικούς στόχους και κατευθυντήριες αρχές που αφορούν στην προστασία και αειφορική διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων (π.χ. Στρατηγικό σχέδιο Ηνωμένων Εθνών για τα Δάση 2018-2030, νέα Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δάση και τον δασικό τομέα, Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, Στρατηγική της ΕΕ για τη Βιοποικιλότητα και Σχέδιο Δράσης για τη φύση, την οικονομία και τον άνθρωπο)
	Προώθηση της εφαρμογής των σχετικών διεθνών συμβάσεων, συμφωνιών, οδηγιών και κανονισμών (π.χ. CITES, κανονισμοί LULUCF και Ξυλείας, Σχέδιο δράσης FLEGT, Οδηγίες για τους οικοτόπους, τα άγρια πτηνά, κ.ά.)
	Σχεδιασμός διακρατικών προγραμμάτων μεταφοράς τεχνογνωσίας (από και προς την Ελλάδα)

	Καλύτερη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών εργαλείων την παρακολούθηση και προστασία των δασικών οικοσυστημάτων (όπως για παράδειγμα το εργαλείο γεωσκόπησης Copernicus)
1.2. Ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και οικοσυστημικών υπηρεσιών	Δημιουργία συνεργασιών με γειτονικές χώρες
	Σχεδιασμός διασυνοριακών προγραμμάτων για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων (π.χ. σχετικά με την πρόληψη πυρκαγιών, τη συλλογή αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, τη διατήρηση γενετικών πόρων, κ.ά.).
	Ενίσχυση ελεγκτικών υπηρεσιών με παράλληλη ενημέρωση για την ισχύουσα νομοθεσία και διατάξεις.

2. Διακυβέρνηση δασικού τομέα

Η διακυβέρνηση του δασικού τομέα έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές, ειδικότερα την τελευταία εικοσαετία. Η υποβάθμιση της δασικής υπηρεσίας, η πολυδιάσπαση των αρμοδιοτήτων -από την ένταξη των δασικών μονάδων στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, έως τη μεταφορά της δασοπυρόσβεσης στο Πυροσβεστικό Σώμα- αλλά και η θεσμοθέτηση του ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, η ίδρυση φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, έχουν δημιουργήσει νέα δεδομένα τα οποία η στρατηγική πρέπει να ενσωματώσει και να προτείνει λύσεις για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του δασικού τομέα.

2. Γενικός Στόχος: Βελτίωση της διακυβέρνησης του δασικού τομέα, μέσω της αποτελεσματικότερης συνεργασίας, της αναβάθμισης της δημόσιας διοίκησης και της διασφάλισης των αναγκών μέσων και πόρων για την ουσιαστική λειτουργία των δασικών υπηρεσιών	
Ειδικοί στόχοι	Ενέργειες - δράσεις
2.1. Ουσιαστική σύνδεση των δασικών υπηρεσιών, των Διευθύνσεων Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων με την Γενική Διεύθυνση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ	Διυπουργική συνεργασία μεταξύ ΥΠΕΣ & ΥΠΕΝ για τον ουσιαστικό συντονισμό της διοικητικής και δασοπολιτικής λειτουργίας των δασικών υπηρεσιών
	Τυποποίηση διαδικασιών και καθορισμός ενιαίων προτύπων (π.χ. συλλογής στοιχείων, σύνταξης αναφορών και μελετών, κ.ά.) και κατευθύνσεων σχετικά με την προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων
	Δημιουργία ιστότοπου για όλα τα δασαρχεία, βάσει κοινού πρότυπου
	Εγκατάσταση τοπικού δικτύου (intranet) σε κάθε δασική μονάδα (Δ/νσεις Δασών και Δασαρχεία) και στη Γεν. Δ/νση Δασών ώστε να υπάρχει άμεση ενημέρωση και επικοινωνία

2.2. Ουσιαστική συνεργασία μεταξύ των φορέων που εμπλέκονται με ή επηρεάζουν την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων και την άσκηση αειφορικής δασικής διαχείρισης πολλαπλών σκοπών	Αποτελεσματικότερη συνεργασία της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος με τις Δ/νσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας & Κλιματικής Αλλαγής και ποιότητας της Ατμόσφαιρας του ΥΠΕΝ, στα θέματα διαχείρισης προστατευόμενων δασικών περιοχών και προσαρμογής των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή, αντίστοιχα
	Αποτελεσματικότερη συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού και την Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΝ
	Αποτελεσματικότερη συνεργασία με τον Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε: · Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, αλλά και στις επόμενες προγραμματικές περιόδους · Γεωργικές καλλιέργειες πλησίον σημαντικών δασικών οικοσυστημάτων · Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίων βόσκηση και βοσκοϊκανότητας εντός δασών και δασικών εκτάσεων · Άσκηση μελισσοκομίας πλησίον δασικών οικοσυστημάτων σε περιοχές με υψηλό κίνδυνο πυρκαγιάς
	Θεσμοθέτηση της συνεργασίας της Δασικής Υπηρεσίας με το Πυροσβεστικό Σώμα (βάσει του άρθρου 100 ν. 4249/2014) για τον καλύτερο μεταξύ τους συντονισμό και πιο αποτελεσματικό έργο (ΚΥΑ σε εκκρεμότητα)
	Αποτελεσματικότερη συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών σε θέματα που αφορούν την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, πιο συγκεκριμένα: · για θέσπιση κριτηρίων και προτεραιοτήτων για την ενίσχυση Δήμων για έργα πρόληψης πυρκαγιών μέσω ΣΑΤΑ · με τη ΓΠΠΠ για την εμπλοκή εθελοντών στην πρόληψη πυρκαγιών, για τις προβλέψεις της ετήσιας εγκυκλίου για την αντιμετώπιση κινδύνων πυρκαγιών και για τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών εξαιτίας δασικών πυρκαγιών
	Αποτελεσματικότερη συνεργασία με τη Γενική Δ/ση Στρατηγικών επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας
	Θέσπιση συνεργασίας με το Υπουργείο Οικονομικών (ΣΔΟΕ & Τελωνεία) σε θέματα που αφορούν στη διενέργεια ελέγχων των Φορέων Εκμετάλλευσης στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κανονισμού Ξυλείας

	Αποσαφήνιση αρμοδιοτήτων και λειτουργιών και πλαισίου συνεργασίας σχετικά με τους φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών
2.3. Βελτίωση της δημόσιας διοίκηση σε θέματα οργανωτικά, επιστημονικά και διαδικασία λήψης αποφάσεων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή πολιτικών, μέτρων και νομοθεσίας	Διασφάλιση επαρκούς στελέχωσης των υπηρεσιών σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο
	Διεπιστημονική στελέχωση των υπηρεσιών σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο
	Επαναφορά του Συμβουλίου Δασικής Πολιτικής και διεύρυνση του ρόλου του Τεχνικού Συμβουλίου
	Υποστήριξη των υπηρεσιών σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο με τις απαραίτητες υποδομές και εξοπλισμό για την απρόσκοπτη άσκηση καθηκόντων
	Συνεχής κατάρτιση μέσω προγραμμάτων δια βίου μάθησης των δασικών υπαλλήλων
	Ολοκλήρωση της κωδικοποίησης της δασικής νομοθεσίας και συστηματική επικαιροποίησή της
	Υποβολή σχεδίου εκσυγχρονισμού και επιστημονικής επικαιροποίησης του δασικού κώδικα ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι υπηρεσίες που παρέχουν τα δασικά οικοσυστήματα στο σύνολό τους (π.χ. οικοσυστημικές λειτουργίες, μη ξυλώδη δασικά προϊόντα, κ.ά.)
	Λειτουργική αναδιοργάνωση - ορθολογική κατανομή των στελεχών μεταξύ των δασικών υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπ' όψη την έκταση των δασικών οικοσυστημάτων και τις ανάγκες διαχείρισης και προστασίας της περιοχής ευθύνης τους, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών και η αποτελεσματική προστασία των δασικών οικοσυστημάτων
	Οργάνωση του συστήματος φύλαξης της υπαίθρου από τη δασική υπηρεσία, η οποία θα συντονίζει επίσης όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και φορείς (δασοφυλακή/ αγροφυλακή, θηροφυλακή, φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών) και θα συνεργάζεται (μικτά κλιμάκια) με άλλα Σώματα (ελληνική αστυνομία, λιμενικό και πυροσβεστικό σώμα) για την επίβλεψη της εφαρμογής του νόμου και των αποφάσεων της διοίκησης. <i>* Ενεργοποίηση της διάταξης για κοινά περίπολα με την παροχή κατευθύνσεων</i>
	Συστηματική αξιολόγηση έργου δασικών υπηρεσιών προκειμένου να λαμβάνονται κάθε φορά τα απαιτούμενα μέτρα και δράσεις για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών αυτών και την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη

2.4. Διασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για την ουσιαστική προστασία και άσκηση αειφορικής διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων	Επίλυση γραφειοκρατικών προβλημάτων που αφορούν στη διάθεση πόρων για τη λειτουργία των δασικών υπηρεσιών
	Μακροχρόνιος προγραμματισμός πιστώσεων και διασφάλιση της έγκαιρης έγκρισής τους (ειδικά για τα έργα αντιπυρικής προστασίας, η έγκριση πρέπει να ολοκληρώνεται πολύ πριν την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου και να υπάρχει η δυνατότητα χρήσης τους και για την επόμενη αντιπυρική)
	Αξιοποίηση των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών ευκαιριών
2.5. Ενίσχυση των υποδομών ώστε να εκσυγχρονιστούν τα συστήματα ελέγχου και η πρόσβαση των πολιτών σε πλήθος πληροφοριών	Υποχρεωτική ανάρτηση στην Διαύγεια (αν είναι διοικητική πράξη) ή σε ειδικές ιστοσελίδες κάθε διοικητικού εγγράφου αφορά την διακυβέρνηση των δασών και δασικών εκτάσεων
	Δημιουργία ιστοσελίδων των Δασαρχείων που θα διευκολύνει τόσο την πρόσβαση των πολιτών σε πλήθος πληροφοριών, όσο και το έργο της Υπηρεσίας
	Ψηφιοποίηση των διοικητικών πράξεων που έχουν εκδώσει τα Δασαρχεία κατά το παρελθόν, καθώς και των κηρυγμένων ως αναδασωτέων εκτάσεων της περιοχής ευθύνης τους
	Διάθεση στις δασικές μονάδες δεκτών παγκόσμιου εντοπισμού θέσης (δεκτών GPS) για χωρική ψηφιοποίηση των διοικητικών πράξεων και αδειών χρήσης λογισμικών γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών
	Δημιουργία βάσεων δεδομένων με διαθέσιμα δεδομένα σε συνεργασία και από κοινού με θέματα βιοποικιλότητας, κατ' εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα

3. Απογραφή και παρακολούθηση

Η προστασία των δασών δεν μπορεί να είναι εφικτή εάν δεν ολοκληρωθούν τα αναγκαία νομικά εργαλεία. Έχει ξεκινήσει η διαδικασία κατάρτισης και κύρωσης των δασικών χαρτών, οι οποίοι αποτελούν το πιο αποτελεσματικό εργαλείο για την ανάδειξη, την προστασία, αλλά και τη μελλοντική διαχείριση των δασών, δασικών, φρυγανικών και χορτολιβαδικών εκτάσεων της χώρας μας. Εκτός από την περιβαλλοντική τους σημασία, αποτελούν το αποτελεσματικότερο εργαλείο για την ανάδειξη, προστασία και διαχείριση της δημόσιας περιουσίας, και το απαραίτητο πρώτο βήμα για τη σύνταξη του δασολογίου, το οποίο πρέπει να επισπευθεί.

Η κύρωση των δασικών χαρτών αποτελεί ένα σοβαρό ανάχωμα στην αλλαγή χρήσεων γης, ενώ παράλληλα απεμπλέκει τη δασική υπηρεσία από τη γραφειοκρατία που προκαλεί η απουσία δασικών χαρτών, ώστε να μπορεί να ασχοληθεί με τον πυρήνα των προβλημάτων διαχείρισης και προστασίας των φυσικών μας εκτάσεων.

Ωστόσο, προκειμένου να προστατευθεί το φυσικό μας κεφάλαιο, να αποθαρρυνθεί η παραβατικότητα αλλά και για να θωρακιστούν τόσο τα δικαιώματα των πολιτών που φέρονται ως ιδιοκτήτες, όσο και τα περιβαλλοντικά δικαιώματα του ευρύτερου κοινού, θα πρέπει να ολοκληρωθεί η διαδικασία ανάρτησης και κύρωσης των δασικών χαρτών για το σύνολο της Ελλάδας, χωρίς εξαιρέσεις, όπως αυτές που δημιουργεί η νεοεισερχόμενη έννοια των οικιστικών πυκνώσεων.

3. Γενικός Στόχος: Ολοκλήρωση και εφαρμογή των απαραίτητων εργαλείων για τη θεσμική θωράκιση και αποτελεσματική παρακολούθηση των δασικών οικοσυστημάτων για τη διατήρηση της οικολογικής τους ακεραιότητας.	
Ειδικοί στόχοι	Ενέργειες - δράσεις
3.1. Ολοκλήρωση των νομικών εργαλείων για τη θεσμική θωράκιση των δασικών οικοσυστημάτων	Ολοκλήρωση της διαδικασίας κύρωσης των δασικών χαρτών για το σύνολο της χώρας
	Σύνταξη δασολογίου (με προτεραιότητα σε περιοχές της χώρας που αντιμετωπίζουν συνεχώς προβλήματα δασικών πυρκαγιών)
	Ενσωμάτωση και εφαρμογή των προβλέψεων του ΠΔ αρ. 32/2016 για την ουσιαστική εξομοίωση των φρυγανικών εκτάσεων με τις δασικές
3.2. Απογραφή δασικών οικοσυστημάτων και παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασής τους	Συστηματική απογραφή των δασικών οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένης της απογραφής και παρακολούθησης των αποθεμάτων άνθρακα, της υγείας των οικοσυστημάτων, της κατάστασης διατήρησής τους και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
	Απογραφή, χαρακτηρισμός και αξιολόγηση δασικών γενετικών πόρων, σύμφωνα και με το Ν. 3937/2011 και τον Γενικό Στόχο 4 της Εθνικής στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα στο πλαίσιο ενός αποτελεσματικού συστήματος προστασίας και διακυβέρνησης των γενετικών πόρων ως εθνικού κεφαλαίου
	Αξιοποίηση δεδομένων παρακολούθησης από άλλα πλαίσια, π.χ. προγράμματα εποπτείας οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος για την παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης των δασικών οικοσυστημάτων
3.3. Συγκέντρωση και διαχείριση γνώσης για την κατάσταση διατήρησης των δασικών οικοσυστημάτων	Αξιολόγηση των τάσεων και των απειλών των δασικών οικοσυστημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση σε απειλές όπως οι αλλαγές χρήσεων γης – αυθαίρετη δόμηση, οι δασικές πυρκαγιές και οι άλλες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως παράσιτα/ασθένειες, κ.ά.
	Δημιουργία βάσης δεδομένων με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία για την οικολογική κατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων (η βάση δεδομένων μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες πηγές στοιχείων για τα δασικά οικοσυστήματα, όπως δασικοί χάρτες, εθνική δασική απογραφή, διαχειριστικές μελέτες, απογραφή γενετικών πόρων, δασικές

	πυρκαγιές, πρόγραμμα εποπτείας προστατευόμενων περιοχών, διαχειριστικά σχέδια βόσκησης κ.ά.). Να εξεταστεί η πιθανότητα σύνδεσης με άλλες βάσεις δεδομένων οι οποίες σχεδιάζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ειδικά για τη βιοποικιλότητα
	Δημιουργία εθνικού καταλόγου για τα σημαντικά δασικά οικοσυστήματα της Ελλάδας
	Σύνταξη έκθεσης, σε τακτική βάση, που θα περιλαμβάνει τα διαθέσιμα στοιχεία που απορρέουν από την απογραφή και παρακολούθηση των δασικών οικοσυστημάτων και θα υποβάλλεται στη Βουλή
	Υποχρεωτική ανάρτηση στην Διαύγεια (αν είναι διοικητική πράξη) ή σε ειδικές ιστοσελίδες κάθε διοικητικού εγγράφου και πληροφορίας που αφορά την απογραφή και παρακολούθηση των δασών και δασικών εκτάσεων

4. Προστασία και αποκατάσταση οικοσυστημικών λειτουργιών

Προτείνεται η μετονομασία του άξονα σε «**Προστασία και αποκατάσταση οικοσυστημικών λειτουργιών**», ώστε να περιληφθούν στόχοι και δράσεις για την ουσιαστική αποκατάσταση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχουν τα δασικά οικοσυστήματα. Η οικολογική αποκατάσταση τους αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία πρόληψης των απειλών σε αυτά.

4. Γενικός Στόχος: Αποτελεσματικότερη προστασία και αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων και διασφάλιση της αειφορικής παροχής οικοσυστημικών υπηρεσιών	
Ειδικοί στόχοι	Ενέργειες - δράσεις
4.1. Περιορισμός των δασικών πυρκαγιών και των καμένων εκτάσεων	Θεσμοθέτηση της συνεργασίας της Δασικής Υπηρεσίας με το Πυροσβεστικό Σώμα (άρθρο 100 ν. 4249/2014) για τον καλύτερο μεταξύ τους συντονισμό και πιο αποτελεσματικό έργο (ΚΥΑ σε εκκρεμότητα) - τακτική συνεργασία για την προκατασταλτική προετοιμασία - διοργάνωση κοινών ασκήσεων και σεναρίων - κοινά πρότυπα συλλογής στατιστικών δεδομένων για τις δασικές πυρκαγιές και τις καμένες εκτάσεις / ενιαίο πρότυπο ηλεκτρονικής καταγραφής των περιστατικών πυρκαγιάς για τη δασική υπηρεσία και το ΠΣ
	Αποτελεσματικότερη συνεργασία ΥΠΙΕΝ με το Υπουργείο Εσωτερικών (ΓΓΠΠ & ΠΣ): - Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας στην κατανομή των πόρων της ΓΓΠΠ προς τους ΟΤΑ (στη βάση ενός

	συστήματος σχεδιασμού των αναγκαίων έργων πρόληψης του οποίου θα επιστατεί από κοινού το ΠΣ και η Δασική Υπηρεσία. Η χρηματοδότηση των ΟΤΑ θα μπορούσε να συνδεθεί με έργα και δράσεις που περιλαμβάνονται μόνο σε εγκεκριμένα σχέδια πυροπροστασίας) - Κοινά σχέδια πρόληψης-πυροπροστασίας για δασικές πυρκαγιές (κάθε φορέας διαθέτει τα δικά του σχέδια πυροπροστασίας, καθώς δεν υπάρχουν ενιαία πρότυπα και δεν έχει οργανωθεί το σύστημα συντονισμού με τέτοιο τρόπο ώστε ΠΣ, Δασική Υπηρεσία και ΟΤΑ να έχουν ένα ενιαίο σχέδιο πρόληψης και καταστολής) - Κινητοποίηση του ΠΣ, της Δασικής Υπηρεσίας και της ΓΓΠΠ στο επίπεδο της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών, ειδικά στην περιφέρεια / ανάπτυξη ισχυρών εργαλείων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των πολιτών για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών
	Μετατόπιση του πολιτικού βάρους από την καταστολή των δασικών πυρκαγιών στην πρόληψή τους
	Έγκαιρη προετοιμασία του μηχανισμού πρόληψης πυρκαγιών (π.χ. έγκαιρη διάθεση κονδυλίων στους αρμόδιους για την πρόληψη φορείς)
	Παραδειγματική στροφή στη μακροπρόθεσμη αειφορική δασική διαχείριση πολλαπλών σκοπών, με την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της
	Εκσυγχρονισμός των προδιαγραφών διαχειριστικών μελετών ώστε να ενσωματώσουν και δράσεις για την παρακολούθηση, διαχείριση και μείωση της καύσιμης ύλης, την εκτέλεση κατάλληλων δασοτεχνικών έργων που συμβάλλουν στην πρόληψη των πυρκαγιών, αλλά και τη δημιουργία πυρανθεκτικών δασών, μειώνοντας τον κίνδυνο μεγάλης έντασης πυρκαγιάς
	Διερεύνηση των αιτιών των πυρκαγιών και ανάλυση των σχετικών δεδομένων και τάσεων, σε κλίμακα Περιφερειακής Ενότητας και ανάλογη διαμόρφωση μέτρων για την αντιμετώπισή τους.
	Κατάρτιση σχεδίων πρόληψης και διαχείρισης κινδύνου δασικών πυρκαγιών σε τοπικό επίπεδο, τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες και ανάγκες
	Επανεκτίμηση/επικαιροποίηση του κινδύνου πυρκαγιάς σε δασικές εκτάσεις σε εθνικό επίπεδο, ώστε να υπάρχει κατάλληλος σχεδιασμός δράσεων πρόληψης πυρκαγιών, αλλά και στρατηγική ιεράρχηση των δράσεων και ενεργειών πρόληψης (οι επικίνδυνες περιοχές της χώρας για την

	εκδήλωση πυρκαγιών έχουν θεσμοθετηθεί το 1984) Αποτελεσματικότερος σχεδιασμός (π.χ. θέσπιση κριτηρίων και ιεράρχηση έργων ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητας μιας περιοχής σε πυρκαγιά ή σε διάβρωση κ.ο.κ.) για την αξιοποίηση κονδυλίων πρόληψης πυρκαγιών και αποκατάστασης δασικών οικοσυστημάτων του ΠΑΑ 2014-2020 Συμπερίληψη της ανάλυσης του κίνδυνου δασικών πυρκαγιών σε Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΑΕΠΟ), Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΚΥΑ έγκρισης ΣΜΠΕ), και σε άλλα είδη σχεδιασμού (π.χ., το σχεδιασμό του Συστήματος Μεταφοράς Η-Ε)
4.2. Αποτελεσματικότερη φύλαξη της υπαίθρου	Οργάνωση του συστήματος φύλαξης της υπαίθρου για την επίβλεψη της εφαρμογής του νόμου και των αποφάσεων της διοίκησης. Η οργάνωση της φύλαξης μπορεί να γίνει από τη δασική υπηρεσία, η οποία θα συντονίζει επίσης όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και φορείς (δασοφυλακή/ αγροφυλακή, θηροφυλακή, φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών) και θα συνεργάζεται (μικτά κλιμάκια) με άλλα σώματα (ελληνική αστυνομία, λιμενικό και πυροσβεστικό σώμα). <i>* Ενεργοποίηση της διάταξης για κοινά περίπολα με την παροχή κατευθύνσεων</i>
4.3. Αποτελεσματικότερη προστασία των δασικών οικοσυστημάτων από ξενικά είδη και παθογόνα	Πρόληψη, έγκαιρη ανίχνευση και έλεγχος εισαγωγής και εξάπλωσης των ειδών Αντιμετώπιση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα των δασικών οικοσυστημάτων από τα εισβλητικά είδη και τα παθογόνα
4.4. Αποτελεσματικότερη προστασία των δασικών οικοσυστημάτων από παράνομες υλοτομίες	Αξιοποίηση του Κανονισμού Ξυλείας για τον έλεγχο των εγχώριων προϊόντων ξύλου που διατίθενται στην αγορά Δημιουργία ηλεκτρονικού συστήματος ελέγχου μεταφοράς προϊόντων ξύλου από το σημείο που έχουν υλοτομηθεί μέχρι τον προορισμό τους (π.χ. καταχώρηση αριθμού κυκλοφορίας, είδος και ποσότητα μεταφερόμενων προϊόντων ξύλου, διαδρομή, προορισμός) Έκδοση εγκυκλίου για προσδιορισμό προδιαγραφών έκδοσης ΔΑΔ καυσόξυλευσης (π.χ. καθορισμός ακριβούς θέσης υλοτομίας των καυσόξυλων, χρονικό διάστημα διενέργειάς της, επιτρεπόμενο λήμμα υλοτομίας, τρόπος διεξαγωγής της υλοτομίας και μεταφοράς των καυσόξυλων και δικαιούχοι) Οργάνωση της αστυνόμευσης σε 24ωρη βάση στην περιοχή ευθύνης των δασαρχείων, ιδιαιτέρως κατά το διάστημα που κάθε Δασική Αστυνομική Διάταξη (ΔΑΔ) καυσόξυλευσης καθορίζει ως περίοδο υλοτομιών ή σαφής οριζόντια απαγόρευση της

	υλοτομίας τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες, καθώς και τις ώρες και ημέρες που δεν υπάρχει δυνατότητα εποπτείας από τη Δασική Υπηρεσία
	Δημιουργία μικτών κλιμακίων Δασικής Υπηρεσίας / ΕΛΑΣ για την παρέμβαση σε συμβάντα παράνομης εμπορικής υλοτομίας
	Έκδοση εγκυκλίου προς την ΕΛΑΣ σχετικά με τους όρους που ισχύουν για την υλοτομία και τη μεταφορά των δασικών προϊόντων, ειδικά σε ότι αφορά την απαγόρευση υλοτομίας τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες, έτσι ώστε να γίνουν δυνατοί οι σχετικοί έλεγχοι
	Δημιουργία μικτών κλιμακίων Δασικής Υπηρεσίας / ΣΔΟΕ για τη διεξαγωγή δειγματοληπτικών ελέγχων σε επιχειρήσεις εμπορίας καυσόξυλων για τη νομιμότητα των προς πώληση δασικών προϊόντων
4.5. Αποτελεσματικότερη προστασία των μη ξυλωδών δασικών προϊόντων	Ενσωμάτωση και εφαρμογή των προβλέψεων του ΠΔ (αρ. 32/2016), ώστε να εξομοιωθούν οι φρυγανικές εκτάσεις (στις οποίες απαντούν κατά κύριο λόγο τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά) με τις δασικές
	Υποβολή σχεδίου νομοθετικής πρότασης για την προστασία και αειφορική και βιώσιμη εκμετάλλευση των μη ξυλωδών δασικών προϊόντων
	Ενσωμάτωση της διαχείρισης των μη ξυλωδών δασικών προϊόντων σε εκσυγχρονισμένες διαχειριστικές μελέτες που θα στοχεύουν σε αειφορική δασική διαχείριση πολλαπλών σκοπών
4.6. Οικολογική αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων για την πρόληψη επιπτώσεων από τις απειλές που αντιμετωπίζουν	Διαμόρφωση προδιαγραφών οικολογικής αποκατάστασης δασικών οικοσυστημάτων, οι οποίες θα περιλαμβάνουν καλές πρακτικές οικολογικής αποκατάστασης μεσογειακού τύπου οικοσυστημάτων. Έμφαση στη μείωση της τρωτότητας των δασικών οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας σε απειλές όπως οι αλλαγές χρήσεων γης – αυθαίρετη δόμηση, οι δασικές πυρκαγιές και οι άλλες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως παράσιτα/ασθένειες, στην αποκατάσταση των περιβαλλοντικών λειτουργιών, στη διατήρηση ή/και ανάπτυξη του μωσαϊκού των βιοτόπων του Μεσογειακού τοπίου και την ενίσχυση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων
	Έκδοση εγκυκλίου για την υιοθέτηση των προδιαγραφών οικολογικής αποκατάστασης
	Κατάρτιση στελεχών δασικής υπηρεσίας για την εφαρμογή των προδιαγραφών οικολογικής αποκατάστασης
	Θέσπιση κριτηρίων (π.χ. οικολογική αξία δασικού οικοσυστήματος, τρωτότητα) για την ιεράρχηση

	προτεραιοτήτων οικολογικής αποκατάστασης και διασύνδεση των προτεραιοτήτων με τις διαθέσιμες χρηματοδοτικές πηγές
	Αξιολόγηση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα της εντεινόμενης δάσωσης σε πολλές περιοχές λόγω εγκατάλειψης γης και μείωσης χρήσεων
4.7. Συμμετοχή της κοινωνίας στην προστασία των δασικών οικοσυστημάτων και τη διαφύλαξη των οικοσυστημικών υπηρεσιών	Ενημέρωση και κατάρτιση εθελοντών και τοπικών περιβαλλοντικών οργανώσεων με στόχο την ενημέρωση των αρμόδιων δασικών υπηρεσιών όσον αφορά σε περιστατικά παράνομων ενεργειών (π.χ. εκπαίδευση των εθελοντών για τις ισχύουσες διατάξεις πχ. ισχύς ΔΑΔ από τα τοπικά δασαρχεία)
	Ανάπτυξη ισχυρών εργαλείων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των πολιτών για την πρόληψη των απειλών στα δασικά οικοσυστήματα (π.χ. δασικές πυρκαγιές, παράνομες υλοτομίες, εισβολή ξενικών και παθογόνων, λαθροθηρία, συλλογή μη ξυλωδών δασικών προϊόντων)

5. Κλιματική αλλαγή

Η σχέση δασικών οικοσυστημάτων και κλιματικής αλλαγής έχει δύο πτυχές: τον μετριασμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την προσαρμογή στις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Και στις δύο πτυχές η προστασία του δάσους και η αειφορική δασική διαχείριση έχει κεντρικό ρόλο.

Η προστασία, η διαχείριση των δασών και η δασοπονία, μπορούν να συμβάλλουν στους στόχους μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, επιβραδύνοντας τη συσσώρευση διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στην ατμόσφαιρα. Σε αυτή την κατεύθυνση είναι σημαντική η προστασία και η αύξηση των δασών με σκοπό τη διατήρηση όσο το δυνατόν μεγαλύτερων αποθεμάτων άνθρακα και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στη βιόσφαιρα.

Παράλληλα με τις ενέργειες μετριασμού, είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός στρατηγικών προσαρμογής των δασικών οικοσυστημάτων με στόχο την άμβλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Μια από τις κυριότερες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής θα είναι η αύξηση της συχνότητας και της έντασης μεγάλων δασικών πυρκαγιών (μεγα-πυρκαγιές) ιδιαίτερα στα κωνοφόρα δάση. Οι πολιτικές και οι πρακτικές προστασίας και διαχείρισης των Μεσογειακών δασών θα πρέπει να συμβάλουν στην εφαρμογή στρατηγικών προσαρμογής με στόχο την παρεμπόδιση και την αντιστροφή της τρέχουσας περιβαλλοντικής υποβάθμισης και, την μείωση κινδύνου ανεπιθύμητων απωλειών στο μέλλον, ώστε να επιτευχθούν οι επιθυμητές περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες. Η ούτως ή άλλως αυτόνομη προσαρμογή των δασών στην κλιματική αλλαγή θα πρέπει να συνδυαστεί με τη λήψη μέτρων σχεδιασμένης προσαρμογής (planned adaptation) στρατηγικού χαρακτήρα σε μακροπρόθεσμο πλαίσιο.

Θεωρούμε πως σε όλο τον γενικό στόχο θα πρέπει να υπάρξει διασύνδεση με μέτρα που προβλέπονται από την εθνική στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την εθνική στρατηγική βιοποικιλότητας. Επίσης, θα πρέπει να υπάρχει διασύνδεση με Περιφερειακά σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, Ειδικά Χωροταξικά, Τοπικά Χωρικά Σχέδια, Περιφερειακά Σχέδια, κτλ.

5. Γενικός Στόχος: Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των δασικών οικοσυστημάτων στις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή	
Ειδικοί στόχοι	Ενέργειες - δράσεις
5.1. Διερεύνηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα δασικά οικοσυστήματα και τις οικοσυστημικές λειτουργίες	Έρευνα και ανάλυση κινδύνου σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε δασικά είδη, δασικούς οικοτόπους και οικοσυστημικές λειτουργίες (καθορισμός περιοχών υψηλού κινδύνου, αξιολόγηση δασικών ειδών και οικοτόπων που κινδυνεύουν από την κλιματική αλλαγή και πρόβλεψη της μελλοντικής τους κατανομής)
	Συστηματική απογραφή των δασικών οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένης της απογραφής και παρακολούθησης των αποθεμάτων άνθρακα, της υγείας των οικοσυστημάτων, της κατάστασης διατήρησής τους και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
	Απογραφή, χαρακτηρισμός και αξιολόγηση δασικών γενετικών πόρων
	Διασύνδεση με την Εθνική στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
	Διασύνδεση με την Εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα και το εθνικό σχέδιο προσαρμογής δράσεων διαχείρισης οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας που προβλέπει (Γενικός στόχος 7)
5.2. Ενίσχυση του ρόλου των δασών στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Προστασία και διατήρηση των υφιστάμενων αποθεμάτων άνθρακα (αντιμετώπιση της αποδάσωσης και της υποβάθμισης των δασών)
	Μεγέθυνση των υφιστάμενων αποθεμάτων άνθρακα μέσω της κατάλληλης διαχείρισης των δασών
	Δημιουργία νέων αποθεμάτων άνθρακα μέσω της επέκτασης των δασών
5.3. Σχεδιασμός στρατηγικών προσαρμογής των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή με στόχο την άμβλυνση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Ιεράρχηση προτεραιοτήτων δράσεων για την αύξηση της ανθεκτικότητας των δασικών οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών λειτουργιών, με έμφαση στα πιο ευπαθή δασικά οικοσυστήματα της Ελλάδας, δηλ. για αυτά που βρίσκονται στα όρια της εξάπλωσής τους, ιδιαιτέρως στη Μεσογειακή ξηροφυτική ζώνη, όπως για παράδειγμα τα δασικά οικοσυστήματα της νησιωτικής και παράκτιας χώρας και τα ορεινά δάση της Νότιας Ελλάδας

	Ανάπτυξη διαχειριστικών στρατηγικών για την προσαρμογή των δασών στην κλιματική αλλαγή, οι οποίες θα πρέπει να ενσωματωθούν σε σύγχρονες προδιαγραφές σύνταξης διαχειριστικών μελετών και να περιλαμβάνουν και τα μη ξυλοπαραγωγικά δάση, όπως μεσογειακά δάση κωνοφόρων, μακία βλάστηση, καθώς και φρυγανικά οικοσυστήματα Τα διαχειριστικά μέτρα ενδεικτικά θα είναι: - Ενέργειες για την αύξηση της συγκράτησης του εδαφικού/υπόγειου νερού, τη βελτίωση του υδατικού ισοζυγίου, την προστασία του δασικού εδάφους και αποφυγή πλημμυρών και ερημοποίησης - Ενέργειες για την αύξηση των αποθεμάτων άνθρακα σε ένα βέλτιστο επίπεδο, ώστε να μην έχουμε συσσώρευση βιομάζας που αυξάνει τον κίνδυνο πυρκαγιάς, αλλά, παράλληλα, να διατηρείται η βιοποικιλότητα που υποστηρίζει η νεκρή οργανική ύλη - Ανόρθωση των πρεμνοφυών δασών/θαμινώνων ώστε να επιτευχθούν περισσότερο ποικίλα και καλύτερα δομημένα ώριμα δάση, τα οποία είναι πιο προσαρμόσιμα στην κλιματική αλλαγή, λιγότερο υδροβόρα και αποθηκεύουν μεγαλύτερες ποσότητες άνθρακα - Διατήρηση και αύξηση των μικτών δασικών συστάδων και της ποικιλότητας των ειδών, συνδυάζοντας διάφορες δομές δασών, δίνοντας προτεραιότητα σε ξηρανθεκτικά είδη
	Δεσμειντικό χρονοδιάγραμμα θεσμοθέτησης των διαχειριστικών μέτρων για την προσαρμογή των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή
	Εφαρμογή νέων προσεγγίσεων στην οικολογική αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων όπως είναι η αποκατάσταση σε επίπεδο δασικού τοπίου, η οποία αποσκοπεί στη μείωση της τρωτότητας των δασικών οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, στην αποκατάσταση των περιβαλλοντικών λειτουργιών, στη διατήρηση ή/και ανάπτυξη του μωσαϊκού των βιοτόπων του Μεσογειακού τοπίου και την ενίσχυση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων
	Σχεδιασμός μέτρων για τη διατήρηση των δασικών γενετικών πόρων (π.χ. in situ ή ex situ διατήρηση, με δημιουργία Τραπεζών Σπόρων και Σποροπαραγωγών Κήπων) – διασύνδεση με μέτρα που προβλέπονται από την εθνική στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την εθνική στρατηγική βιοποικιλότητας
	Λήψη μέτρων για τον εντοπισμό και τον έλεγχο χωροκατακτητικών ξενικών ειδών και παθογόνων

5.4. Δημιουργία οικολογικών διαδρόμων για τη διατήρηση και αποκατάσταση των δυναμικών των δασικών οικοσυστημάτων	Σύνδεση με την Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα
	Εντοπισμός περιοχών/οικοτόπων/ειδών που χρήζουν οικολογικής διασύνδεσης μέσω οικολογικών διαδρόμων (connectors)
	Θέσπιση κριτηρίων για τη δημιουργία οικολογικών διαδρόμων
	Θεσμοθέτηση της προστασίας των οικολογικών διαδρόμων
	Σύνταξη και εφαρμογή μέτρων διαχείρισης για τη συνολική διατήρηση των οικολογικών διαδρόμων ή /και σημείων που θα εντοπιστούν ως προβληματικά
	Ενδυνάμωση υπηρεσιών για τη σύνταξη και εφαρμογή των μέτρων διαχείρισης και αποκατάστασης των οικολογικών διαδρόμων
5.5. Απόκτηση και αξιοποίηση καινοτόμου γνώσης	Προτεραιότητα δασικής έρευνας στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής
	Δημιουργία βάσης δεδομένων με όλα τα επιστημονικά στοιχεία για την προσαρμογή των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή
	Προτεραιότητα στη διερεύνηση και αξιολόγηση των αλλαγών που πρέπει να συμβούν στις πρακτικές αναδάσωσης, ώστε να λαμβάνονται υπ' όψιν οι επιρροές της κλιματικής αλλαγής
	Διερεύνηση των πιθανοτήτων εξάπλωσης ασθενειών που θα προσβάλλουν τα δάση σε μεγάλη κλίμακα, εξαιτίας των αλλαγών που θα επιφέρει η αλλαγή του κλίματος
	Κατάρτιση των στελεχών των δασικών υπηρεσιών με βάση τη σύγχρονη γνώση για τις επιπτώσεις και την προσαρμογής της διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή
5.6. Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου	Εκσυγχρονισμός δασικής νομοθεσίας έτσι ώστε να: · περιλαμβάνει διαχειριστικού κανόνες και για μη ξυλοπαραγωγικά δάση, όπως μεσογειακά δάση κωνοφόρων, μακία βλάστηση, καθώς και φρυγανικά οικοσυστήματα · ενσωματώνει διαχειριστικές δράσεις για την προσαρμογή των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή, όπως π.χ. δράσεις για την αύξηση της συγκράτησης του εδαφικού/υπόγειου νερού, τη βελτίωση του υδατικού ισοζυγίου, την προστασία του δασικού εδάφους, την αποκατάσταση σε επίπεδο δασικού τοπίου, κ.ά.
5.7. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων και πολιτικών προσαρμογής	

5.8. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας	Ανάπτυξη ισχυρών εργαλείων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των πολιτών για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα δασικά οικοσυστήματα και την αξία των οικολογικών διαδρόμων
	Υποχρεωτική ανάρτηση στην Διαύγεια (αν είναι διοικητική πράξη) ή σε ειδικές ιστοσελίδες κάθε διοικητικού εγγράφου και πληροφορίας που αφορά την προσαρμογή των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή

6. Αειφορική διαχείριση και Οικονομία του δάσους

Προτείνεται η αναδιατύπωση της ενότητας σε «**αειφορική διαχείριση και οικονομία του δάσους**» ώστε να είναι ξεκάθαρο ότι η οικονομία του δάσους μπορεί να αποδώσει μόνο αν βασίζεται στις αρχές της αειφορίας.

Η διαχειριζόμενη με αειφόρο τρόπο δασική παραγωγή (είτε για την απόληψη ξυλείας, είτε για άλλα προϊόντα) αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα προστασίας των δασών, καθώς όχι μόνο μειώνει την υπερσυσσώρευση βιομάζας αλλά διατηρεί και την παρουσία ανθρώπων με την αναγκαία γνώση και ενδιαφέρον μέσα στα δάση. Ωστόσο πρέπει να διατηρείται ένα ποσοστό νεκρής ύλης (ιστάμενοι και κατακείμενοι κορμοί) καθώς και του υπορόφου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Μία σημαντική προοπτική για την εξέλιξη της υλοτομίας στη χώρα είναι η πιστοποίηση της αειφορικής διαχείρισης, η οποία αφενός βοηθάει στον έλεγχο της εντατικής υλοτομίας, όπου αυτή παρατηρείται, μπορεί να συνδυαστεί με αναγκαίες δράσεις διαχείρισης των δασών ενώ θα αυξάνει την προστιθέμενη αξία των ελληνικών δασικών προϊόντων και άρα το εισόδημα αλλά και την παρουσία των παραδασόβιων κοινοτήτων.

Σε κάθε περίπτωση η αποτελεσματική «επανεκκίνηση» της δασοπονίας μέσω μιας δασικής διαχείρισης πολλαπλών σκοπών που θα καταλήγει σε μια αειφορική δασική παραγωγή είναι ορθολογική πολιτική και οικονομική επιλογή που θα δώσει ώθηση στην υγιή επιχειρηματικότητα και θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας, τονώνοντας παράλληλα τις τοπικές κοινωνίες σε πολλαπλά επίπεδα. Αποτελεί επίσης βέλτιστη πρακτική περιβαλλοντικής διαχείρισης και προστασίας, ικανή να διασφαλίσει τα ελληνικά δάση, τόσο ως φυσικό, όσο κι ως σημαντικό οικονομικό κεφάλαιο.

Ωστόσο, το απαραίτητο πρώτο βήμα για την άσκηση αειφορικής δασικής διαχείρισης πολλαπλών σκοπών είναι η ανανέωση των προδιαγραφών σύνταξης διαχειριστικών σχεδίων, οι οποίες θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, αλλά και να ελεγκτούν και στα μη ξυλοπαραγωγικά δάση.

6. Γενικός Στόχος: Αποτελεσματική επανεκκίνηση της δασοπονίας μέσω μιας αειφορικής δασικής διαχείρισης πολλαπλών σκοπών που καταλήγει σε δασική παραγωγή και παροχή πολλαπλών αγαθών και υπηρεσιών, συμβάλλει στη χρηματοδότηση της Δασικής Υπηρεσίας, στην τόνωση των τοπικών κοινωνιών σε πολλαπλά επίπεδα, ενώ παράλληλα αποτελεί και βέλτιστη πρακτική περιβαλλοντικής διαχείρισης και προστασίας

Ειδικοί στόχοι	Ενέργειες - δράσεις
6.1. Άσκηση αειφορικής δασικής διαχείρισης πολλαπλών σκοπών	Ανάπτυξη κριτηρίων αειφόρου διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων

	Ανανέωση των προδιαγραφών σύνταξης διαχειριστικών μελετών που θα λαμβάνουν υπόψη τη διαχείριση πολλαπλών σκοπών (συμπεριλαμβανομένης της προσαρμογής της στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης δασικών πυρκαγιών) με στόχο τον πραγματικό εκσυγχρονισμό και την προσαρμογή στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας και τις πραγματικές δυνατότητες και αξίες των δασικών οικοσυστημάτων Σύνταξη διαχειριστικών μελετών και για μη ξυλοπαραγωγικά δασικά οικοσυστήματα, όπως τα μεσογειακά δάση κωνοφόρων, τη μακία βλάστηση και τα φρυγανικά οικοσυστήματα, που μπορούν να προσφέρουν μια σειρά από οικοσυστημικές υπηρεσίες, υλικά και άυλα προϊόντα Διασύνδεση διαχειριστικών μελετών με άλλα υφιστάμενα και προβλεπόμενα σχέδια, όπως σχέδια διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, τα σχέδια δράσης προστατευόμενων ειδών, σχέδια διαχείρισης βόσκησης, σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής και σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας Συμπερίληψη της χαρτογράφησης και οικονομικής αποτίμησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών, που προσφέρουν τα δάση, στα διαχειριστικά σχέδια ή σε ξεχωριστές μελέτες για την κάθε δασική διαχειριστική μονάδα
6.2. Ενδυνάμωση των δομών και μέσων για την άσκηση αειφορικής δασικής διαχείρισης	Εφαρμογή των διαχειριστικών σχεδίων μέσω της ενίσχυσης των δασικών διαχειριστικών αρχών με πιστώσεις και προσωπικό, λαμβάνοντας υπόψη τους προϋπολογισμούς των σχετιζόμενων διαχειριστικών σχεδίων Ενίσχυση της χρηματοδότησης μέσω ανάπτυξης νέων χρηματοδοτικών εργαλείων και πλήρους αξιοποίησης των διαθέσιμων κονδυλίων της Ε.Ε. και κρατικών ενισχύσεων, με ταυτόχρονη αξιολόγηση τους ως προς την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητά τους Αναδιοργάνωση και στήριξη της Κρατικής Εκμετάλλευσης Δασών (ΚΕΔ), με παράλληλη αναδιάρθρωση στην τιμολόγηση των πινάκων κοστολόγησης δασικών εργασιών Εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας των δύο κρατικών βιομηχανιών ξύλου, για την εξασφάλιση διάθεσης της πρωτογενούς ξυλείας και την παραγωγή υψηλής αξίας προϊόντων σε ανταγωνιστικές τιμές Δημιουργία λογιστικών συστημάτων και βελτίωση του συστήματος καταγραφής αποτελεσμάτων διαχείρισης και παραγωγής σε περιφερειακό επίπεδο (Δασικό σύμπλεγμα / Δασαρχείο) με εμπλουτισμό οικονομικών στοιχείων και δεικτών

	Κατάρτιση μελών δασικών συνεταιρισμών σε ορθές πρακτικές απόληψης δασικών προϊόντων
6.3. Βελτιστοποίηση της συμβολής των δασών και του δασικού τομέα στην αγροτική και τουριστική ανάπτυξη, και τη δημιουργία θέσεων εργασίας	Σύνδεση της δασοπονίας με άλλους παραγωγικούς κλάδους (γεωργία, κτηνοτροφία, τουρισμός κ.ά.) για να εξυπηρετηθούν οι σκοποί της διαχείρισης και της προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων, αλλά και να επιτευχθεί η αύξηση των εσόδων που αυτή η σύνδεση μπορεί να προσφέρει
	Επανεξέταση και προώθηση, υπό προϋποθέσεις, των φυτειών αυτόχθονων ταχυαυξών και άλλων δασικών ειδών σε κατάλληλες για τον σκοπό αυτό γεωργικές γαίες (οριακές γαίες) με σκοπό την παραγωγή ξυλωδών και μη ξυλωδών προϊόντων (βιομηχανικό ξύλο, συσσωματώματα ξύλου, βιομάζα, καρπούς, αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά κ.λπ.)
6.4. Προώθηση της αειφόρου παραγωγής και κατανάλωσης δασικών προϊόντων	Πιστοποίηση της αειφορικής δασικής διαχείρισης σε παραγωγικά δάση της χώρας και προώθηση των πιστοποιημένων δασικών προϊόντων στην αγορά για να υπάρχει διασφάλιση, αλλά και καλύτερος έλεγχος της διαχείρισης και για να δημιουργηθούν νέες προοπτικές στις αγορές πιστοποιημένων προϊόντων
	Συστηματική προώθηση μη ξυλωδών προϊόντων, μέσω της οργάνωσης και ενίσχυσης της παραγωγής με κατάλληλα κίνητρα για την προώθηση τους στην αγορά και με παράλληλη έμφαση και στην εμπορική εξωστρέφεια των προϊόντων αυτών σε αγορές του εξωτερικού. <i>*Πρέπει ωστόσο να υπάρχει ενημέρωση και εφαρμογή του νόμου για τα προστατευόμενα είδη χλωρίδας τα οποία υφίστανται έντονη πίεση από συστηματικούς συλλέκτες βοτάνων</i>
6.5. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της δασοπονίας μέσω της διασύνδεσής της με τον δευτερογενή τομέα	Σύνδεση με τον δευτερογενή τομέα (ξυλοβιομηχανίες, πριστήρια, ξυλέμποροι κ.λπ.) ακολουθώντας ένα ξεκάθαρο και συμφωνημένο πλάνο
	Κατάρτιση ετήσιου κλαδικού «καταλόγου» με όλα τα προϊόντα που προβλέπει η βιομηχανία ότι θα χρειαστεί, βάσει των σχετικών καταρτισμένων προϋπολογισμών (έσοδα, τύπος εσόδων ανά γραμμή παραγωγής κ.λπ.) για την αποτελεσματική διασύνδεση των αναγκών της αγοράς και της πρωτογενούς παραγωγής
6.6. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της δασοπονίας μέσω της διασύνδεσής με τη δασική έρευνα	Διασύνδεση της δασικής έρευνας με την παραγωγή, με στόχο τη δημιουργία νέας γνώσης, την ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας του κλάδου, μέσα από την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας για το κοινωνικό σύνολο και την οικονομία με ταυτόχρονη προστασία των δασικών οικοσυστημάτων

7. Έρευνα και καινοτομία

7. Γενικός Στόχος: Διασύνδεση της έρευνας με τις προκλήσεις και ευκαιρίες που αναγνωρίζονται στην εθνική στρατηγική δασών ώστε να προωθηθούν ορθές πρακτικές για τη διαχείρισή τους	
Ειδικοί στόχοι	Ενέργειες - δράσεις
7.1. Διασύνδεση δασικής πολιτικής με δασική έρευνα	Διαμόρφωση κατευθύνσεων σε κεντρικό επίπεδο και ερευνητικών προτεραιοτήτων (ανάγκες σε επιστημονική γνώση), με παράλληλη ενίσχυση της έρευνας. Αποτελεσματική συνεργασία Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, από το οποίο ελοπτεύονται τα ινστιτούτα δασικής έρευνας
7.2. Αξιοποίηση της δασικής έρευνας για τη δημιουργία παραδειγμάτων καλής πρακτικής και απόκτηση καινοτόμου γνώσης	Έρευνα και ανάλυση κινδύνου σχετική με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε δασικά είδη, δασικούς οικοτόπους και οικοσυστημικές λειτουργίες (καθορισμός περιοχών υψηλού κινδύνου, αξιολόγηση δασικών ειδών και οικοτόπων που κινδυνεύουν από την κλιματική αλλαγή και πρόβλεψη της μελλοντικής τους κατανομής)
7.3. Διασύνδεση της δασικής έρευνας με τη δασική παραγωγή	Διασύνδεση της δασικής έρευνας με την παραγωγή, με στόχο τη δημιουργία νέας γνώσης, την ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας του κλάδου, μέσα από την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας για το κοινωνικό σύνολο και την οικονομία με ταυτόχρονη προστασία των δασικών οικοσυστημάτων

Δείκτες παρακολούθησης ανά γενικό στόχο

Γενικός στόχος	Δείκτες παρακολούθησης
1. Ενίσχυση της διεθνούς και διακρατικής συνεργασίας για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε αυτά και των οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχουν	- Αριθμός συνεργασιών σε εθνικό, περιφερειακό και διακρατικό επίπεδο - Ορισμός δείκτη παρακολούθησης της εφαρμογής κανονισμών κατά περίπτωση, π.χ. αριθμός ελέγχων στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού Ξυλείας
2. Βελτίωση της διακυβέρνησης του δασικού τομέα, μέσω της αποτελεσματικότερης συνεργασίας, της αναβάθμισης της δημόσιας διοίκησης και της διασφάλισης των αναγκαίων μέσων και πόρων για την ουσιαστική λειτουργία των δασικών υπηρεσιών	- Αριθμός διυπουργικών και διατμηματικών συνεργασιών σε εθνικό επίπεδο - Αριθμός ΚΥΑ που πλαισιώνουν τις διυπουργικές συνεργασίες - Ποσοστό αύξησης στελέχωσης ανά ειδικότητα των δασικών μονάδων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο - Αριθμός στελεχιακού δυναμικού σε κεντρικό

	και περιφερειακό επίπεδο που καταρτίστηκε (στελέχη δασικών μονάδων και άλλων αρμόδιων υπηρεσιών που σχετίζονται με την προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων, και διαφορετικές ειδικότητες) - Στοιχεία χρηματοδότησης για την προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων - Αριθμός επισκεψιμότητας των ιστοσελίδων των δασικών μονάδων
3. Ολοκλήρωση και εφαρμογή των απαραίτητων εργαλείων για τη θεσμική θωράκιση και αποτελεσματική παρακολούθηση των δασικών οικοσυστημάτων για τη διατήρηση οικολογικής τους ακεραιότητας.	- Βαθμός ολοκλήρωσης των δασικών χαρτών και του δασολογίου - Βαθμός ολοκλήρωσης της εθνικής απογραφής δασικών οικοσυστημάτων - Βαθμός ολοκλήρωσης της απογραφής των δασικών γενετικών πόρων - Βαθμός ολοκλήρωσης του εθνικού καταλόγου για τα σημαντικά δασικά οικοσυστήματα της Ελλάδας - Βαθμός ολοκλήρωσης της βάσης δεδομένων με τα διαθέσιμα στοιχεία για την οικολογική κατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων - Αριθμός καταγραφών που εισάγονται στη βάση δεδομένων - Βαθμός συνδεσιμότητας με άλλες υφιστάμενες βάσεις δεδομένων - Επισκεψιμότητα ιστοχώρων που βρίσκεται η βάση δεδομένων
4. Αποτελεσματικότερη προστασία και αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων και διασφάλιση της αειφορικής παροχής οικοσυστημικών υπηρεσιών	- Αριθμός δασικών πυρκαγιών και καμένων εκτάσεων σε ετήσια βάση και τάση πενταετίας - Αριθμός συνεργασιών Δασικής Υπηρεσίας με Πυροσβεστικό Σώμα, Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, - Αριθμός κοινών σχεδίων πρόληψης- πυροπροστασίας για δασικές πυρκαγιές - Ποσοστό χρηματοδότησης των δράσεων πρόληψης δασικών πυρκαγιών και αντιπαραβολή του με το ποσοστό χρηματοδότησης των δράσεων προκαταστολής, καταστολής και αποκατάστασης - Βαθμός αξιοποίησης των κονδυλίων του ΠΑΑ 2014-2020 και επόμενων προγραμματικών περιόδων - Βαθμός ολοκλήρωσης της ανανέωσης των προδιαγραφών διαχειριστικών μελετών και ποσοστό ενσωμάτωσης σε αυτές πρόνοιες για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών, την προσαρμογή των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή και τη διαχείριση μη ξυλωδών δασικών προϊόντων

	- Αριθμός αναφορών που προκύπτουν από τις ενέργειες φύλαξης της υπαίθρου (από μεμονωμένα ή μικτά κλιμάκια) - Αριθμός ελέγχων για την εισαγωγή και εξάπλωση ξενικών ειδών και παθογόνων - Αριθμός ελέγχων σε οργανισμούς παρακολούθησης, σε φορείς εκμετάλλευσης και σε εμπόρους στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού Ξυλείας - Αριθμός και συνολική έκταση δασικών περιοχών που αποκαταστάθηκαν οικολογικά - Αριθμός δράσεων για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών για τα θέματα προστασίας, διαχείρισης και αποκατάστασης των δασικών οικοσυστημάτων (π.χ. πρόληψη δασικών πυρκαγιών, επιπτώσεις παράνομων υλοτομιών, εισαγωγή ξενικών ειδών, εντοπισμό και ενημέρωση υπηρεσιών για προσβολή δασικών ειδών από παθογόνα, επιπτώσεις αλόγιστης συλλογής μη ξυλωδών δασικών προϊόντων, αξία ελληνικών δασικών οικοσυστημάτων κ.ά.)
5. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των δασικών οικοσυστημάτων στις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή	- Χάρτης τρωτών δασικών περιοχών στην κλιματική αλλαγή (περιοχές υψηλού κινδύνου) - Βαθμός ολοκλήρωσης της εθνικής απογραφής δασικών οικοσυστημάτων - Βαθμός ολοκλήρωσης της απογραφής των δασικών γενετικών πόρων - Ποσοστό αύξησης των αποθεμάτων άνθρακα μέσω της επέκτασης των δασών - Ποσοστό ενσωμάτωσης μέτρων προσαρμογής των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή σε ανανεωμένες προδιαγραφές διαχειριστικών μελετών - Αριθμός και συνολική έκταση δασικών περιοχών που αποκαταστάθηκαν οικολογικά - <i>In situ</i> και <i>Ex situ</i> συλλογές δασικού γενετικού υλικού και αριθμός ειδών δασικών ειδών που υπάρχουν στις συλλογές αυτές - Αριθμός χορηγούμενων αδειών για πρόσβαση σε δασικούς γενετικούς πόρους της χώρας - Αριθμός ελέγχων για την εισαγωγή και εξάπλωση ξενικών ειδών και παθογόνων - Χάρτης περιοχών/οικοτόπων (connectors) που χρήζουν οικολογικής διασύνδεσης μέσω οικολογικών διαδρόμων - Έκταση οικολογικών διαδρόμων και ποσοστό υπαγωγής τους σε θεσμική - Βαθμός υλοποίησης μέτρων για τη διαχείριση για διατήρηση των οικολογικών διαδρόμων - Στοιχεία χρηματοδότησης για την ενίσχυση

	της δασικής έρευνας στο πλαίσιο της προσαρμογής των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή
6. Αποτελεσματική επανεκκίνηση της δασοπονίας μέσω μιας αειφορικής δασικής διαχείρισης πολλαπλών σκοπών που καταλήγει σε δασική παραγωγή και παροχή πολλαπλών αγαθών και υπηρεσιών, συμβάλλει στη χρηματοδότηση της Δασικής Υπηρεσίας, στην τόνωση των τοπικών κοινωνιών σε πολλαπλά επίπεδα, ενώ παράλληλα αποτελεί και βέλτιστη πρακτική περιβαλλοντικής διαχείρισης και προστασίας	- Αριθμός δασικών διαχειριστικών μελετών που συντάχθηκαν βάσει σύγχρονων προδιαγραφών μελετών δασικής διαχείρισης πολλαπλών σκοπών - Έκταση δασικών περιοχών στις οποίες ασκείται δασική διαχείριση βασισμένη σε σύγχρονες δασικές διαχειριστικές μελέτες - Στοιχεία χρηματοδότησης του τομέα της δασοπονίας - Βαθμός απόδοσης των κρατικών βιομηχανιών ξύλου - Βαθμός σύνδεσης της δασοπονίας με άλλους παραγωγικού κλάδους - Έκταση δασών τα είναι υπό πιστοποιημένη δασική διαχείρισης - Έσοδα από μη ξυλώδη δασικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά - Έσοδα από πιστοποιημένα δασικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά - Βαθμός διασύνδεσης της δασοπονίας με τις ανάγκες του δευτερογενή τομέα (ξυλοβιομηχανίες, πριστήρια, ξυλέμποροι κλπ) σε δασικά προϊόντα
7. Διασύνδεση της έρευνας με τις προκλήσεις και ευκαιρίες που αναγνωρίζονται στην εθνική στρατηγική δασών ώστε να προωθηθούν ορθές πρακτικές για τη διαχείρισή τους	- Αριθμός κατευθύνσεων που διαμορφώθηκαν και διασυνδέθηκαν με τη δασική έρευνα - Στοιχεία χρηματοδότησης για την ενίσχυση της δασικής έρευνας για την εξυπηρέτηση των διαχειριστικών στόχων που τίθενται από την κεντρική δασική υπηρεσία